

Obsah

Předmluva	9
1. Úvod	11
2. Přírodní poměry	13
3. Dějiny výzkumu	17
3.1 Plán pohřebiště	23
3.2 Postup a metody terénního výzkumu	23
3.3 Číslování hrobů	27
3.4 Počet hrobů	28
3.4.1 Odhad počtu zničených hrobů	28
3.4.2 Počet hrobů ze systematického výzkumu	30
3.5 Antropologická data	31
3.6 Dokumentace	34
3.7 Vypovídací hodnota dokumentace	38
3.7.1 Délka a šířka hrobových jam	38
3.7.2 Hloubka hrobových jam	41
3.7.3 Prázdné hroby	42
3.8 Doklady pravěkého a protohistorického osídlení a pohřbívání na lokalitě	47
3.9 Žárový hrob z časně slovanského období a „mohyla“	48
3.10 Sídlíšní objekty	49
3.11 Novověké hroby	50
4. Tradiční chronologie střední doby hradištní a snahy o její revizi	53
4.1 Revize datování veligradského šperku	54
4.2 Venkovská pohřebiště a jejich chronologie	57
4.3 Předkötlašský horizont a konec avarských pohřebišť	59
4.4 Přejchod od žarového ritu ke kostrovému	63
4.5 Blatnicko-mikulčický vs. starší velkomoravský horizont	65
4.6 „Nepřítomné“ 10. století?	67
4.7 Konec povelkomoravského období a začátek mladší doby hradištní	71
5. Chronologie pohřebišť jako metodický problém	73
5.1 Absolutní datování	73
5.2 Relativní chronologie	74
5.2.1 Typy, typologie a „evolucionismus“	76
5.2.2 Kombinační tabulka a seriace	77
5.2.3 Vertikální stratigrafie	84
5.2.4 Horizontální stratigrafie	85
5.3 Metodika vyhodnocení dolnověstonického pohřebiště	87

6.	Pohřební ritus	89
6.1	Mladohradištní hroby	89
6.2	Orientace	89
6.3	Hroby s více jedinci	95
6.4	Stratigrafické vztahy mezi hroby	100
6.5	Vnitřní dřevěné konstrukce	104
6.6	Poloha těla	108
6.6.1	Poloha natažená naznak	108
6.6.2	Poloha natažená na boku a na bříše	112
6.6.3	Skrčená poloha	115
6.7	Dislokace kostí a stopy primárního dutého prostoru	122
6.8	Hroby koní	124
7.	Artefakty v zásypu	131
7.1	Fragmenty keramiky	131
7.2	Mazanice a kameny	132
7.3	Štípaná industrie	134
8.	Šperky a závěsky	137
8.1	Náušnice a záušnice	137
8.1.1	Poloha	137
8.1.2	Typologie	138
8.1.3	Jednoduché kroužkové náušnice (typ 7-1)	141
8.1.4	Kroužkové náušnice s uzlíky (typy 7-2, 7-3 a 7-4)	143
8.1.5	Kroužkové náušnice s očkem (typy 7-5 a 7-6)	146
8.1.6	Kroužkové náušnice s esovitou kličkou (typ 7-7)	149
8.1.7	Náušnice s meandrovitým ukončením (typy 7-8 a 7-9)	152
8.1.8	Náušnice se spirálovitým ukončením (typ 7-11)	154
8.1.9	Náušnice s jednostranným závěskem svinutým z drátku (typy 7-13/16 a 7-33)	159
8.1.10	Náušnice s oboustranným závěskem svinutým z drátku (typ 7-17)	162
8.1.11	Náušnice s válcovitým plechovým závěskem (typ 7-19)	168
8.1.12	Náušnice s jedním nezdobeným bubínkem (typ 7-21)	171
8.1.13	Náušnice s jedním zdobeným bubínkem (typ 7-23)	173
8.1.14	Náušnice se dvěma protilehlými bubínky (typ 7-24)	174
8.1.15	Náušnice se třemi bubínky (typy 7-27 a 7-28)	178
8.1.16	„Karantánské“ bubínkové náušnice typu Krungl (typ 7-25/26)	180
8.1.17	Náušnice se smyčkami a drátěnými závěsky (typ 7-32)	184
8.1.18	Náušnice s „pseudořetízky“ (typ Rohrbach)	188
8.1.19	Tzv. Kugelkranz-náušnice	191
8.1.20	Náušnice s jednou větší granulí (typ 8-1)	194
8.1.21	Náušnice s jednostranným hrozníčkem (typ 8-3)	194
8.1.22	Náušnice s oboustranným hrozníčkem a nezdobeným dolním obloukem (typ 8-10)	197
8.1.23	Náušnice s oboustranným hrozníčkem a zdobeným dolním obloukem (typy 8-15, 8-21 a 8-39)	200
8.1.24	Náušnice se čtyřmi bubínky (typy 9-4/5 a 9-6)	202
8.1.25	Náušnice se sedmi košíčky (typ 9-21)	202
8.1.26	Sloupečkové náušnice (typy 10-12 a 10-14)	203
8.1.27	Lunicové náušnice (typy 10-20, 10-21, 10-31 a 10-33)	207
8.1.28	Železné náušnice	208
8.1.29	Olovené náušnice	210
8.1.30	Esovité záušnice	211
8.2	Skleněné korály	215
8.2.1	Podélně členěné korály	216
8.2.2	Korály olivovité hladké	220
8.2.3	Příčně členěné korály	222
8.2.4	Kotoučkovité korály jednobarevné	226
8.2.5	Kotoučkovité korály vícebarevné	228
8.2.6	Polyedrické korály	229
8.2.7	Mozaikovitý korál	231
8.2.8	Soudkovité korály z foukaného skla	232

8.2.9	Korály ve tvaru melounového jádra	233
8.2.10	Válcovité korály zdobené jinobarevným nataveným vláknem	234
8.2.11	Kuželovité navíjené korály	235
8.2.12	Drobné jednobarevné korálky	236
8.2.13	Dvoukónické korálky z opakního skla	237
8.2.14	Korál ve tvaru plochého kvádra	237
8.2.15	Válcovitý korál	237
8.3	Křišťálový korál	238
8.4	Gombíky	238
8.4.1	Skleněné gombíky	238
8.4.2	Bronzové a stříbrné gombíky	242
8.4.3	Olověné gombíky	243
8.5	Kovové korály a závěsky	245
8.5.1	Stříbrné a bronzové korály	245
8.5.2	Olověné korály	246
8.5.3	Lunicové závěsky	246
8.5.4	Závěsné křížky	250
8.5.5	Kaptorgy	255
8.5.6	Olověné kotoučky	260
8.5.7	Fragmenty šperků použité jako závěsky	260
8.5.8	Pozdně avarská kování	261
8.5.9	Staromaďarské/východoevropské (?) nákončí	265
8.5.10	Ostatní kovové závěsky	266
8.6	Tzv. starožitnosti	267
8.7	Fosilie	269
8.8	Železný nákrčník	271
8.9	Křížová spona	272
8.10	Rozetky	273
8.11	Rolničky	273
8.12	Prsteny	277
8.12.1	Štítkové prsteny	278
8.12.2	Páskové prsteny	280
8.12.3	Lité a drátěné prsteny	280
9.	Nástroje a předměty každodenní potřeby	283
9.1	Jehelníček	283
9.2	Šídla a jehly	284
9.3	Přesleny	285
9.4	Srpy	286
9.5	Břítvy	287
9.6	Nože	288
9.6.1	Zvláštní tvary nožů	290
9.6.2	Pochvy nožů	291
9.6.3	Kování s výřezem	291
9.7	Kování s puklicí	294
9.8	Brousky, nebo prubiřské kameny?	294
9.9	Řetízky a kroužky	295
9.10	Ocílky	296
9.11	Štípaná industrie	297
10.	Zbraně a součásti bojovnícké výstroje	301
10.1	Kopí	301
10.2	Sekery	305
10.3	Šipky	307
10.4	Ostruhy	313
10.5	Přezky, průvlečky a nákončí	314
10.5.1	Opasky	316
10.5.2	Lýtkové řemeny	317
10.5.3	Řemínky k ostruhám	317
10.5.4	Přezky s nejasnou funkcí	317
10.5.5	Průvlečka s prodlouženým krčkem	318

11.	Dřevěné nádoby	319
11.1	Vědra	319
11.2	Ostatní dřevěné nádoby	322
12.	Keramika	323
12.1	Poloha	323
12.2	Hrnce	325
12.2.1	Rozměry	326
12.2.2	Obtáčení	326
12.2.3	Okraje	326
12.2.4	Výzdoba	327
12.2.5	Hrnek s uchem	329
12.3	Misky	330
12.4	Lahve	330
12.5	Miniaturní nádoby	332
12.6	Otisky osy kruhu	332
12.7	Značky	332
12.7.1	Identické značky	334
12.8	Tzv. přirozené keramické typy	336
12.9	Grafitová keramika	338
12.10	Tzv. dolnověstonický typ	340
12.11	Keramika blučínského okruhu	343
12.12	Keramika pomoravského okruhu	344
13.	Ostatní nekeramické nálezy	345
13.1	Arpádovské mince	345
13.2	Lískové ořechy	346
13.3	Semeno klokoče	346
14.	Chronologie dolnověstonického pohřebiště	349
14.1	Vzorce horizontální stratigrafie	349
14.2	Počátek kostrového pohřbívání	352
14.3	Starší velkomoravský horizont	355
14.4	Mladší velkomoravský horizont	356
14.5	Povelkomoravské období	359
14.6	Mladohradištní období	361
14.7	Prostorový vývoj pohřebiště	361
15.	Pohřebiště Na pískách v kontextu okolního osídlení	365
16.	Závěr	367
Literatura a prameny		371
List of tables, graphs and figures		423
Summary		433